

24.05.2023

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä.

§ 38

Kuntalaisaloite raitiotiepysäkin avaamisesta Vuohenojalle

TRE:457/08.01.01/2023

Valmistelija / lisätiedot:

Petri Hakala, Juha-Pekka Häyrynen

Valmistelijan yhteystiedot

Suunnittelupäällikkö Juha-Pekka Häyrynen, puh. 050 552 6124 ja
joukkoliikenneinsinööri Petri Hakala, puh. 040 149 3048, etunimi.
sukunimi@tampere.fi

Lisätietoja päätöksestä

Hallintosihteeri Noora Jalonen, puh. 040 142 4654, etunimi.
sukunimi@tampere.fi

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä: Mika Periviita, Joukkoliikennejohtaja

Päätösehdotus

Aloitteen tekijöille annetaan perusteluihin kirjattu vastaus.

Valmistelua Vuohenojan ratikkapysäkkivarauksen käyttöönottamiseksi
matkustajaliikenteelle ei käynnistetä.

Kokouskäsitely

Joukkoliikennesuunnittelija Leena Huhtala oli asiantuntijana paikalla
asian käsittelyn aikana.

Puheenjohtaja Inna Rokosa päätti 8 minuutin kokoustaunon pitämisestä
asian käsittelyn aikana.

Miia Rajala teki seuraavan muutosehdotuksen: "Tehdään (esim. vuoden
mittainen kokeilu ja valmistaudutaan toiminnan jatkamiseen) valmisteluja
ratikkapysäkin käyttöönottamiseksi, seudun varsin laajan palvelujen
käyttäjien palvelutarpeiden kartoittamiseksi ja toiminnan
käynnistämiseksi." Ehdotus ei saanut kannatusta, joten se raukesi.

Perustelut

Tampereen kaupunki on vastaanottanut kuntalaisaloitteen, jossa
esitetään Vuohenojan ratikkapysäkkivarauksen käyttöönottamista.
Aloitteen ovat tehneet Messukylän Omakotiyhdistys ry, Tampereen
Vehmainen Seura ry, Vatialan Kyläyhdistys ry, Ilkonmäen Seudun
Asukasyhdistys ry ja Kangasalan Asemanseudun Asukasyhdistys ry.

Perusteluina aloitteessa pysäkin käyttöönotolle mainitaan pysäkin
vaikutus Messukylän-Vuohenojan alueen asukkaille sekä pysäkin
mahdollistama vaihto ratikkaan itäisen kaupunkiseudun asukkaille.
Vaihtoyhteys ratikkaan parantaisi aloitteen mukaan yhteyttä Hervantaan,

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä.

Kalevaan ja rautatieasemalle. Pysäkin heikentävää vaikutusta ratikan matka-aikaan ei aloitteessa nähdä merkittävänä.

Tampereen kaupunginvaltuusto päätti 7.11.2016 (TRE:6365/08.01.01/2016), että Tampereelle rakennetaan raitiotie. Ratikan ensimmäinen osa rakennettiin keskustasta Taysin ja Hervannan suuntiin. Ratikan kaupallinen liikenne käynnistyi elokuussa 2021. Toteutuspäätös perustui raitiotieallianssin kehitysvaiheessa laadittuun toteutussuunnitelmaan, jossa Vuohenojan pysäkki oli esitetty jätettäväksi pysäkkivaraukseksi. Syitä pysäkkivaraukselle olivat alhaiseksi ennustettu käyttäjämäärä, ratikan matka-ajan nopeuttaminen ja alueen palveleminen muulla joukkoliikennetarjonnalla. Pysäkki on esitetty varauksena myös katusuunnitelmassa, joka on hyväksytty 28.6.2016 Tampereen yhdyskuntalautakunnassa (TRE:2495/10.03.02/2016).

Toteutuspäätöksen perustana olleessa toteutussuunnitelmassa raitiotiejärjestelmälle on kirjattu tavoitteet, joissa mainitaan esimerkiksi tavoite ratikan nopeudesta ja taloudellisesta kannattavuudesta sekä edullisista liikennöintikustannuksista. Ratikkapysäkkien osalta tämä tarkoittaa sitä, että niiden sijaintia ja määrää on tutkittava kriittisesti raitiotietä suunniteltaessa. Pysäkeillä on oltava riittävä käyttäjämäärä, jotta suuren kapasiteetin ja tehokkaan joukkoliikenteen kulkuväline kannattaa pysäyttää ja pysäkki on oikeutettu. Periaatteena Tampereen ratikalla on myös ollut suunnittelun ajan se, että jokaiselle pysäkillä pysähdytään metromaisesti. Tämä tuo käyttäjille helppokäyttöisyyttä, mutta lisää kynnystä lisätä pysäkkejä.

Jo Tampereen raitiotien yleissuunnitelmassa (2014) Vuohenoja oli tunnistettu hyvin pienen kysynnän pysäkkiksi. Kyseinen selvitys perustui liikennemalliin. Käyttäjämääriä voidaan arvioida myös tarkastelemalla toteutuneita pysäkkinousuja sekä arvioimalla tulevaisuudessa tapahtuvaa maankäytön kehittymistä ja sen tuomaa lisämatkustusta. Ennen ratikan liikennöinnin aloitusta Hervannan valtavyöhykkeen bussipysäkeiltä Vuohenojan kohdalla (pysäkkien nimi silloin Palvaanniemi) tehtiin vuoden 2020 tammikuun tavallisen viikon arkipäivien aikana alle 100 nousua per päivä. Yhteensä näiltä kahdelta pysäkillä noustiin kyytiin keskimäärin 160 kertaa. Lukua voidaan verrata muihin Hervannan valtavyöhykkeen ratikkareitin varrella oleviin pysäkkeihin, esimerkiksi Turtolaan (530 nousua), Lukonmäkeen (505 nousua) tai Pohjois-Hervantaan (310 nousua). Tällä hetkellä (helmikuu 2023) pysäkkivaraukselta lähimmältä bussipysäkkiparilta (Vuohensilta) on pysäkkinousuja ollut arkivuorokaudessa keskimäärin 119. Vuohenojan pysäkit jäävät siis näistä verrokeista huomattavasti toteutuneessa matkustuksessa. Tulevaa maankäytön kehittymistä alueella taas ei ole näköpiirissä, jota esimerkiksi Pohjois-Hervannan pysäkin ympäristöön on jo toteutumassa.

Lisäksi on tarkasteltava alueen muu joukkoliikennetarjonta ja sen suhtautuminen alueen kysyntään. Tampereen kaupunkiseudun joukkoliikennelautakunta on vahvistanut Tampereen kaupunkiseudun joukkoliikenteen palvelutasomäärittelyn vuosille 2022-2025 (TRE:4999/08.

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä.

01.01/2021) joulukuussa 2021. Palvelutasomäärittelyn rungon muodostavat joukkoliikenteen palvelutasotavoitteet. Niillä määritellään eri palvelutasotekijöiden (mm. vuoroväli, liikennöinti-aika) tavoiteltavat arvot maankäytöllisesti ja maantieteellisesti erilaisissa toimintaympäristöissä. Koko seudulle sovelletaan yhtenäistä palvelutasoluokittelua. Alueille määritellyt palvelutasoluokat perustuvat ensisijaisesti alueen asukasmäärään, asukastiheyteen sekä työpaikkojen määrään ja niiden kautta muodostuvaan matkustustarpeeseen. Määrityksessä on lisäksi otettu huomioon merkittävien asiointikohteiden sijainti. Ratikkapysäkkivarauksen ympäristö on luokaltaan tasoa 2 ja 3. Luokittelussa 6 on tiheimmän joukkoliikenteen aluetta ja 1 harvimman. Luokan 3 täyttäminen edellyttää ruuhka-aikaan puolen tunnin välein kulkevaa palvelua ja alle kilometrin matkaa pysäkillä. Tosiasiassa aluetta palvelee kaksi runkolinjaa (6, 9/19) ja seudullinen runkolinja (40). Alueella on siis jo nykyisellään erittäin hyvä joukkoliikennetarjonta.

Tampereen kaupunkiseudun joukkoliikennelautakunta on myös hyväksynyt huhtikuussa 2019 Nyssen linjasto 2021 –suunnitelman (TRE: 1039/08.01.01/2018). 9.8.2021 käyttöön otetun linjaston suunnitteluprosessi oli historiallisen pitkä ja sisälsi vuorovaikutusta täysin uudella konseptilla osallistaen kuntalaiset mukaan suunnittelun alkuvaiheista asti yhdessä joukkoliikenneyksikön suunnittelijoiden kanssa kehittämään parhaiten kuntalaisia palvelevaa ratkaisua. Linjastosuunnittelu aloitettiin keväällä 2018 yhdessä asukkaiden kanssa. Vuorovaikutuksen kanavina käytettiin digitaalista osallistumista ja yhteissuunnittelutilaisuuksia eri puolilla Tamperetta. Linjastoa edelsi yli vuoden mittainen asukasvuorovaikutus, johon sisältyi useita asukastilaisuuksia ja yli 5 000 läpikäytyä laadukasta kommenttia linjastosuunnitelmista. Jokaisessa näytetyssä linjastosuunnitelmaluonnoksessa Vuohenojan ja Palvaanniemen joukkoliikennepalvelu perustui bussilla toteutettavaan joukkoliikennepalveluun.

Aloitteessa nostetaan esiin pysäkin tärkeys vaihtopysäkinä ja sen parantava vaikutus Hervannan, Kalevan ja rautatieaseman suuntien yhteyksiin. Vuohenojan ja Messukylän alueelta kulkee jo nykyisellään runkolinja 6 Hervantaan. Matka-aika Vuohenojasta Hervantakeskukselle nykyisellä linjalla 6 on ruuhka-aikoina alle 16 min. Idästä Kangasalan suunnalta tultaessa vaihto Hervannan suuntaan onnistuu jo Kaukajärven (linjoihin 19 ja 38) tai Messukylän (linjaan 6) kohdalla. Lisäksi Vuohenojalta ja Messukylästä on linjalla 32 yhteys Kalevan palveluihin. Messukylänkadun ja Messukyläntien varren bussilinjoilla rautatieasema on saavutettavissa suoralla yhteydellä Sorin aukiolta tai Koskipuistosta noin 500 metrin kävelyllä. Myös vaihdollisella matkalla voi matkustaa rautatieaseman pysäkeille, esimerkiksi Sorin aukiolla vaihtamalla. Lisäksi on huomattava, että vaihtomatka nykyiseltä Vuohensillan bussipysäkiparilta ratikkapysäkkivaraukselle ei olisi hyvälaatuinen. Välimatka on pitkä ja sisältää merkittävän korkeuseron. Esimerkiksi pohjoiselta Vuohensillan pysäkillä on portaallinen yhteys ja välimatkaa on

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä.

160 metriä. Portaaton yhteys pysäkkien välillä on 270 metriä ja vaatii Messukyläntien ylityksen.

Aloitteessa mainitaan, että ratikka joutuu pysäkkivarauksen kohdalla joka tapauksessa hidastamaan, eikä pysäkistä siksi olisi haittaa matka-ajalle. Tämä ei pidä paikkaansa. Pysäkkivaraus sijoittuu 70 km/h nopeusrajoituksen alueelle. Ratikka ehtii kiihdyttämään täyteen nopeuteen ennen pysäkkivarausta, joten pysäkki hidastaisi ratikan matka-aikaa täyden jarrutus-pysähtymis-kiihdytys -syklin verran. Lisäksi pysäkki sijoittuu linjan keskelle, joten matka-ajan hidastuminen vaikuttaisi suureen osaan linjan matkustajista. Vaikutus matka-ajan hidastumisineen ja pysäkkiaikoiineen on noin 50 sekuntia. Se tarkoittaisi esimerkiksi tyypillisen Hervantakeskus – Koskipuisto välisen matka-ajan kasvamista 20 minuutista 21 minuuttiin.

Näillä perusteilla pysäkkivarauksen käyttöönottoaminen ei ole järkevää tai kustannustehokasta, eikä se parantaisi joukkoliikenteen käytettävyyttä suurimmalle osalle matkustajista.

Tiedoksi

Aloitteen tekijät, KAPA-LISU Heljä Aarnikko, KAPA-JOLI Häyrynen Juha-Pekka, Tampereen Raitiotie Oy/Antti Haukka ja Ville-Mikael Tuominen

Liitteet

1 Liite Jolila 24.5.2023 Aloite ratikkapysäkin ottamiseksi käyttöön Vuohenojalla

Nähtävilläolo ja tiedoksianto asianosaiselle

Pöytäkirja asetetaan nähtäväksi 30.5.2023 kaupungin internetsivulle www.tampere.fi.

Päätös on lähetetty sähköisesti 31.5.2023.

Asiassa, joka koskee kahta tai useampaa asianosaista yhteisesti, tiedoksianto toimitetaan yhteisessä asiakirjassa ilmoitetulle yhdyshenkilölle. Jollei yhdyshenkilöä ole ilmoitettu, tiedoksianto toimitetaan asiakirjan ensimmäiselle allekirjoittajalle. Vastaanottajan on ilmoitettava tiedoksisaannista muille allekirjoittajille. (Hallintolaki 56 §)

Asia liitteineen on katsottavissa kaupungin internetsivulla www.tampere.fi. Pyydettyessä ote toimitetaan liitteineen.

Muutoksenhakuviranomainen

Päätökseen ei voi hakea muutosta.

Tampere

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä.

31.05.2023

Noora Jalonen
Hallintosihteeri

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä.

Muutoksenhakukielto

§38

Muutoksenhakukielto

Oikaisuvaatimusta tai kunnallisvalitusta ei saa tehdä päätöksestä, joka koskee:

-vain valmistelua tai täytäntöönpanoa (KuntaL 136 §)

-virka- tai työehtosopimuksen tulkintaa tai soveltamista ja viranhaltija on jäsenenä viranhaltijayhdistyksessä, jolla on oikeus panna asia vireille työtuomioistuimessa (KVhl 50 § 2 mom.)

-etuusto-oikeuden käyttämättä jättämistä (EtuostoL 22 §)